

Logius
*Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties*

Roadmap Digikoppeling
Management versie

Versie 1.0 Definitief

Datum 7 november 2014

Colofon

Productnaam	Roadmap Digikoppeling, Management versie
Versienummer	1.0
Contactpersoon	T.A. Peelen
Logius Servicecentrum	Postbus 96810 2509 JE Den Haag t. 0900 555 4555 (10 ct p/m) servicecentrum@logius.nl
Bijlage(n)	1

Documentbeheer

Datum	Versie	Auteur	Opmerkingen
7-11-2014	1.0	Logius	

Inhoud

Colofon	2
Documentbeheer	2
Inhoud	3
1 Inleiding.....	4
1.1 Achtergrond	4
1.2 Doel en aanpak Roadmap	4
2 Ambitie en scope	5
2.1 Ambitie	5
2.2 Scope.....	5
3 Roadmap	6
3.1 Samenvatting.....	6
3.2 On-going (Beheer&Exploitatie)	6
3.3 Korte Termijn (2014-2015)	7
3.4 Middellange termijn (2016 – 2017)	10
3.5 Ad 4. Kennis en ondersteuning	12
4 Buiten scope Digikoppeling	13
Bijlage A: Bronnen	14

1 Inleiding

1.1 Achtergrond

Digikoppeling bevordert interoperabiliteit door digitale berichtuitwisseling te standaardiseren. Het project Digikoppeling 3.0 heeft tot doel om Digikoppeling-meldingen mogelijk te maken met WUS/WSRM naast ebMS. PSB heeft bepaald dat de aanbieder deze meldingen in beide varianten beschikbaar stelt, eventueel via een door hen ingeschakelde vertaaldienst¹.

Ook professionaliseert het project het beheer van Digikoppeling verder door het opstellen van een roadmap voor de komende jaren (doorontwikkel-agenda) die duidelijkheid geeft over de toekomst van Digikoppeling.

Deze 'management versie' is een verkorte versie van de roadmap die in het Technisch Overleg Digikoppeling is afgestemd.

1.2 Doel en aanpak Roadmap

Dit document is gericht op het voorbereiden van de tactische keuzes voor doorontwikkeling van de Digikoppeling standaard in de komende jaren. Ondersteunende voorzieningen zoals CPA-creatievoorziening, compliance-voorziening, service-register en OIN-register zijn buiten scope gebleven. Hoewel in dit proces ook een enkele strategische vraag is ontstaan, past de eerder gehanteerde term 'toekomstvisie' niet bij het tactisch/operationele karakter. Het document heeft daarom de naam 'Roadmap' mee gekregen.

De Roadmap Digikoppeling heeft als doel te beschrijven hoe de Digikoppeling standaard in de periode van 2015 t/m 2017 meegroeit met de behoeften van haar gebruikers.

Om dit te faciliteren is hetzelfde proces als bij de totstandkoming van Digikoppeling 2.0 gevolgd door belanghebbende organisaties te vragen naar gewenste veranderingen inclusief het business-belang en urgentie. Helaas bleek de relatie met de business ditmaal moeilijk te duiden. Om de stuurgroep toch in staat te stellen keuzes te maken, heeft Logius besloten de ingebrachte ideeën te positioneren t.o.v. ontwikkelingen in de eOverheid zoals Digitaal 2017 en decentralisaties. Een aantal ingebrachte wensen bleek in dit kader belangrijk en urgent te zijn terwijl voor een aantal daarvan te weinig grondslag is gevonden. Aanvullend zijn de ingebrachte voorstellen beoordeeld of ze passen binnen de scope van Digikoppeling.

Hoofdstuk 2 "Ambitie en scope" bevat de scope van Digikoppeling en schetst de ambitie die op grond van het gebruik van Digikoppeling wenselijk geacht wordt. Hoofdstuk 3 "Roadmap" bevat alle ingebrachte wensen die binnen scope zijn van Digikoppeling. Hoofdstuk 0 "Buiten scope Digikoppeling" bevat de ingebrachte wensen die buiten scope zijn van Digikoppeling maar wel als aanbeveling elders ingebracht kunnen worden.

¹ Zie architectuurschets Gegevensuitwisseling van het project Digikoppeling 3.0.

2 Ambitie en scope

2.1 Ambitie

Veel overheidsorganisaties (ongeveer 600) maken gebruik van Digikoppeling en de baten er van zijn hoog (potentieel 560 miljoen euro over 10 jaar voor het Stelsel alleen al). Gebruik van Digikoppeling groeit hard getuige de recente keuze in de onderwijs-sector (Edukoppeling) en plannen in de Suwi-sector.

Tegelijkertijd verkeert de eOverheid in een fase waarin er beperkter middelen dan voorheen beschikbaar zijn.

Daarom zijn belangrijke uitgangspunten:

- Focus: middelen worden ingezet op de scope waarvoor Digikoppeling is beoogd, dus berichtenverkeer tussen informatiesystemen.
- Stabiliteit: wijzigingen worden beperkt tot dat wat noodzakelijk is (vooral voor veiligheid) en breed gedragen behoeften (die baten voor veel partijen kunnen opleveren).
- Uitnutten van het bestaande heeft prioriteit: ondersteuning bij gebruik is hieraan instrumenteel, maar ook hergebruik van de Digikoppeling standaarden buiten de huidige werkingsgebieden.
- Evolutie i.p.v. revolutie: Voorzover toch wijzigingen aan Digikoppeling nodig zijn, zal dit plaatsvinden door evolutie en geen revolutie. Het streven van Digikoppeling blijft daarom te wijzigen door uitbreiden met nieuwe profielen en zo mogelijk geen wijziging aan te brengen aan bestaande profielen. Hierbij blijft interoperabiliteit de kerndoelstelling.

Samengevat zal het accent in de komende jaren liggen bij optimalisatie van Digikoppeling 3.0 en niet de ontwikkeling van een nieuwe Digikoppeling 4.0.

2.2 Scope

De scope van Digikoppeling wijzigt niet:

Digikoppeling maakt het mogelijk dat berichten op gestandaardiseerde wijze en veilig worden uitgewisseld tussen informatiesystemen. Het is in beginsel geen infrastructuur maar een set aan afspraken over het gebruik van internationale open standaarden. Digikoppeling kent wel ondersteunende voorzieningen maar deze zijn gericht op ondersteuning van het ontwikkelproces bij implementatie van Digikoppeling en niet op directe ondersteuning van productie-situaties zelf.

De destijds gemaakte bestuurlijke afspraken wijzigen niet:

Gedurende 5 jaar (2014 t/m 2018) blijft Digikoppeling 3.0 met twee 'smaken' voor meldingen gehandhaafd.

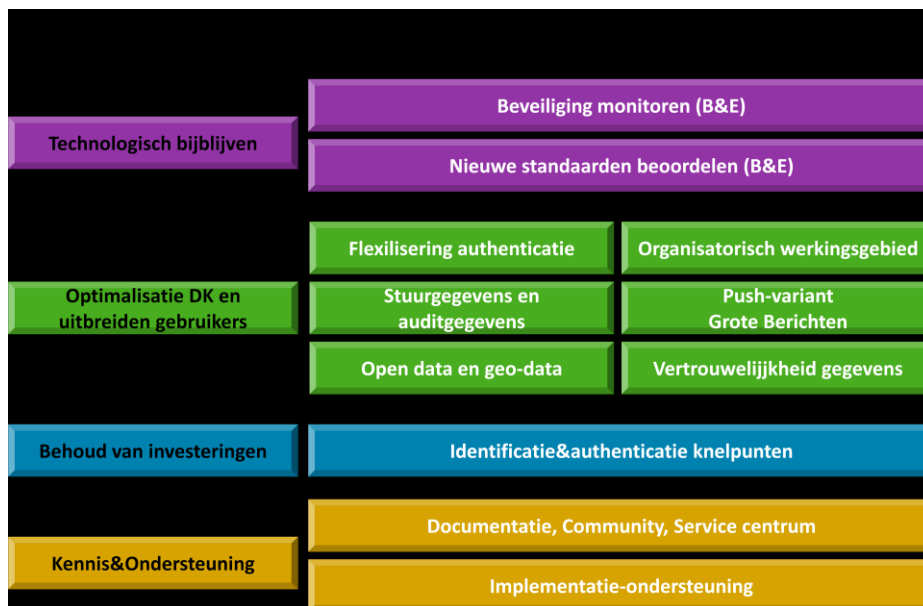
3 Roadmap

3.1 Samenvatting

De Digikoppeling roadmap is conceptueel en globaal vormgegeven langs vier lijnen:

1. Technologisch bijblijven
2. Optimalisatie Digikoppeling en uitbreiding gebruikersgroep
3. Behoud van investeringen
4. Kennis en ondersteuning

Deze lijnen zijn in onderstaand overzicht met elk een eigen kleur als horizontale groep activiteiten terug te vinden. Verticaal zijn de activiteiten verdeeld over korte termijn (2015) en de jaren daarna (2016 t/m 2017). Daarbij lopen een aantal activiteiten door gedurende de gehele periode. De volgende paragrafen beschrijven deze lijnen en activiteiten in meer detail.

3.2 On-going (Beheer&Exploitatie)

Onderstaande punten maken op dit moment al deel uit van de beheer&exploitatie door Logius.

3.2.1 Beveiliging monitoren

Digikoppeling is gebaseerd op internationale open standaarden. Leveranciers van producten voor berichtuitwisseling die aan deze standaarden voldoen vernieuwen hun producten voortdurend om te voldoen aan deze (mede door henzelf ontwikkelde) standaarden maar ook beveiligingseisen van het Amerikaanse NIST e.a. Dit betekent dat Logius vanuit haar beheer&exploitatie verantwoordelijkheid voor Digikoppeling voortdurend aandacht zal moeten geven aan:

- Evaluatie van bijvoorbeeld NIST-aanbevelingen en afstemming met NCSC hierover (minimaal jaarlijks).
- Direct handelen in geval van actuele bedreigingen.

Belang en urgentie:

Verhoging van veiligheid bevordert het gebruik van Digikoppeling. Bij beveiligingsincidenten dient er gelijk te worden gehandeld.

Product:

Veiligheid van de standaarden.

3.2.2 *Nieuwe technische standaarden beoordelen*

Daarnaast zal Logius nieuwe technische standaarden beoordelen en Digikoppeling aanpassen c.q. uitbreiden indien daar behoefte aan bestaat. Dit betekent dat Logius vanuit haar beheer&exploitatie verantwoordelijkheid voor Digikoppeling voortdurend aandacht zal moeten geven aan:

- Ontwikkelingen in de markt die leiden tot aanpassing/bug-fixes op onderliggende standaarden en Digikoppeling zelf.
- Nieuwe goedgekeurde standaarden van OASIS en W3C onderzoeken voor mogelijk gebruik in Nederland.
- Ontwikkelingen in Europa (zoals eSENS) volgen en alignment zonodig bevorderen².
- Sectorale standaarden zoals StUF, SuwiML, NEN3610 en EduKoppeling volgen en interoperabiliteit daarmee bevorderen.
- Digikoppeling profielen en best-practices (Architectuur, WUS, ebMS, grote berichten, translatiespecificatie) aanpassen (via het Beheermodel) waar nodig.
- Nieuwe versies van Digikoppeling aanmelden bij Forum Standaardisatie voor de pas-toe-of-leg-uit lijst. Te beginnen bij Digikoppeling 3.0 Architectuur, WUS, ebMS, grote berichten en translatiespecificatie.

Belang en urgentie:

Technisch 'blijven' verhoogt de interoperabiliteit en stimuleert gebruik van Digikoppeling. Nieuwe standaarden moeten regelmatig worden getoetst om te voorkomen dat Digikoppeling te ver achter loopt op internationale ontwikkelingen.

Product:

Zekerheid op ondersteuning door leveranciers en interoperabiliteit met (andere) internationale, Europese, nationale en sectorale standaarden.

3.3 **Korte Termijn (2014-2015)**

Onderstaande punten zijn ingebracht door belanghebbenden, en de prioriteit is bevestigd door de stuurgroep Digikoppeling. Hierbij dient rekening worden gehouden dat er voor 2015 geen nieuw ontwikkelbudget beschikbaar zal zijn maar dat een aantal activiteiten al in 2014 is gestart vanuit B&E en de ontwikkelagenda van het afnemersoverleg.

3.3.1 *Organisatorisch werkingsgebied Digikoppeling*

Het gebruik van Digikoppeling groeit ook buiten het door College Standaardisatie aangegeven werkingsgebied. Organisaties gaan Digikoppeling bijvoorbeeld ook vaker onderling binnen de sector, of in samenwerkingsverbanden gebruiken. In de toekomst zal dit nog versterkt worden door de verwachte toename van publiek-private samenwerkingen.

² De aansluiting met Europa zal gaan verlopen in het zogenaamde 4-corner model van eSENS waarbij op de grens gateways vertalen tussen de nationale standaard(en) en de Europese standaard.

De ambitie is om de investeringen in Digikoppeling ook daar uit te (kunnen) nutten. Daarom dient zich de vraag aan hoe de eOverheid het best gediend wordt: de groei autonoom laten plaatsvinden of stimuleren door Digikoppeling in meer situaties te verplichten? Bovendien is het wenselijk te onderzoeken of buiten de reeds bekende sectoren er andere sectoren zijn waarin Digikoppeling uitgenut kan worden. Om hier zicht op te krijgen wordt geadviseerd om het Bureau Forum Standaardisatie dit te laten onderzoeken als onderdeel van de aanmelding van Digikoppeling 3.0.

Het Bureau Forum Standaardisatie geeft aan dat bovendien aanmelding voor de status "Uitstekend beheer" mogelijk is.

Belang en urgentie:

Interoperabiliteit wordt verhoogd met uitbreiding van het werkingsgebied. Er zijn geen directe knelpunten anders dan onbenut blijven van baten in de sectoren.

Product:

Hernieuwd werkingsgebied en toetsing status "uitstekend beheer".

3.3.2 *Flexibilisering authenticatie mogelijkheden Digikoppeling*

De stelsels van authenticatie met DigiD en eHerkenning aan de ene kant en het stelsel voor authenticatie met PKI-overheid aan de andere kant zijn tot op heden onafhankelijk van elkaar ontwikkeld. In Digikoppeling komen zij echter samen:

- Overheidsportalen (zoals MijnOverheid en Digipoort) maken vooral gebruik van DigiD en eHerkenning (straks beiden onderdeel van het eID stelsel).
- Overheidsportalen zijn echter vaak ook een loket naar achterliggende overheden en registraties die DigiD en eHerkenning informatie doorgestuurd willen krijgen.
- Deze worden via Digikoppeling ontsloten waarbij Digikoppeling het gebruik van PKI-overheid certificaten verplicht stelt voor de berichtuitwisseling.

Om vanuit overheidsportalen ook de achterliggende ketens te voorzien van de authenticatie-informatie van burgers/bedrijven zal dit daarom via Digikoppeling getransporteerd moeten worden. Dit wordt in eID als machine-to-machine communicatie samen met Digikoppeling uitgewerkt.

De wens voor het gebruik van eID in combinatie met Digikoppeling komt ook voort uit het groeiend gebruik van SAAS of cloud oplossingen. Bijvoorbeeld in de onderwijs-sector en voor gemeenten biedt het model van authenticatie met certificaten een onvoldoende fijnmazige mogelijkheid om selectief bevoegdheden toe te kennen of derde partijen te machtigen. Ook hier biedt de combinatie van eID met Digikoppeling een oplossing. In het kader van de stelselafspraken "Utrecht" hebben ook de beheerders van StUF, Suwi-ML en NEN3610 aan de beheerder van Digikoppeling verzocht dit knelpunt voor hen op te lossen. Door het ondersteunen van een fijnmazigere methode voor het authenticeren, autoriseren of machtigen van partijen die met elkaar berichten uitwisselen, zoals eHerkenning dat nu al ondersteunt, ontstaan er meer mogelijkheden voor samenwerkende partijen.

Belang en urgentie:

In de onderwijs-sector moet men momenteel accreditaties uitvoeren om in het ontbreken van deze functionaliteit te compenseren. Uitwerking van dit onderdeel in Digikoppeling voorkomt dat de standaarden StUF, Suwi-ML en

gedeeltelijk NEN3610 dit zelfstandig moeten doen. In eID staat dit voor begin 2015 op de agenda.

Product:

Voorschrift voor het opnemen van eID authenticatie- en bevoegdheidsverklaringen in Digikoppeling.

3.3.3 *Open data en Geo-data (in 2014 al gestart)*

Op dit moment is zowel het gebruik van NEN3610 als Digikoppeling verplicht als geo-data aan overheidsorganisaties aangeboden wordt. Tegelijkertijd wordt dezelfde data publiek alleen met NEN3610 (zonder Digikoppeling) aangeboden. Dit is niet efficiënt. In de praktijk vindt daarom telkens uitleg plaats waarom Digikoppeling niet wordt gebruikt (i.h.k.v. 'pas toe of leg uit' beleid). De stuurgroep heeft daarom al eerder afgesproken dat dubbele uitleg voorkomen moet worden.

Eenzelfde probleem met zwaardere eisen voor de overheid dan het publiek lijkt te gaan ontstaan voor open data. Uit "Digitaal 2017" blijkt een toenemende aandacht voor het aanbieden en gebruiken van open data waar dat mogelijk is.

In het kader van het project Utrecht is met relatief weinig inspanning dit aspect mee te nemen in de voorschriften voor het gebruik van Digikoppeling (protocolbinding) die al uitgewerkt worden. Daarnaast kan dit in de aanmelding van Digikoppeling 3.0 bij het Forum en College Standaardisatie op de juiste manier worden aangepast in de pas-toe-of-leg-uit regelgeving.

Belang en urgentie:

In de praktijk ontstaan hierdoor wel bestuurlijke discussies maar maken de meeste organisaties uiteindelijk de juiste afweging. Een overheid die zichzelf serieus neemt kan echter niet telkenmale in jaarverslagen blijven uitleggen waarom het zich niet aan zijn eigen regels houdt. Het nu efficiënt kunnen meenemen in het project Utrecht bepaalt de urgentie.

Product:

Afspraak door "Utrecht" voor protocol-binding Digikoppeling.

3.3.4 *Identificatie en authenticatie knelpunten wegnemen*

Digikoppeling is sterk afhankelijk van het gebruik van identificatie van overheidsorganisaties met OIN's en bedrijven met HRN's. Terwijl het gebruik hiervan is gegroeid buiten het oorspronkelijk beoogde toepassingsgebied, groeien de knelpunten doordat de inrichting van het beheer is gestoeld op een tijdelijke situatie. Zo wordt het OIN in toenemende mate gebruikt door andere partijen om overheidsorganisaties te identificeren, terwijl het gebruik alleen voor Digikoppeling is vastgelegd en geborgd. Naast het gebruik voor identificatie, wordt het OIN ook steeds vaker gebruikt voor de routing van berichten en autorisatie van partijen voor het gebruik van voorzieningen. Er bestaat inmiddels een groot aantal knelpunten nu de voorgestelde aanpassing van het Digikoppeling OIN beleid in 2013 niet is doorgezet.

Bovendien leert onderzoek van Logius in samenwerking met de Kamer van Koophandel en partijen in het Afnemersoverleg Stelseldiensten, dat achter dit Digikoppeling vraagstuk een veel breder vraagstuk schuilgaat t.a.v. identificatie en authenticatie:

- Het identificatie-beleid is behalve een technisch vraagstuk vooral ook een complex business vraagstuk waarbij in de oplossing voldoende draagvlak in de (e)Overheid gevonden moet worden.

- De plannen vanuit Digitaal 2017 vereisen dat de interactie tussen overheid en bedrijfsleven beter ondersteund worden met een granulaire identificatie van (onderdelen van) overheidsorganisaties in hun uitwisseling met private organisaties.
- Decentralisatie van taken en bevoegdheden vereist een grotere diversiteit en flexibiliteit in identificatie en gerelateerde authenticatiemiddelen.
- Operationele knelpunten in het Digikoppeling OIN beleid hebben urgentie en dit wordt door partijen onderkend.
- Voor de identificatie van organisaties kan mogelijk het NHR een belangrijke sleutel zijn voor een oplossing maar de huidige wetgeving beperkt de mogelijkheden.

Vanwege deze problematiek is het gewenst om te komen tot een nieuw beleid voor identificatie en authenticatie. De complexiteit vereist dat in eerste instantie helderheid ontstaat over de eisen (en wensen) van overheidsorganisaties waar een oplossing aan dient te voldoen. Op basis hiervan zal een oplossingsrichting en de daarbij te betrekken partijen helder moeten worden. De scope hiervan overstijgt Digikoppeling, maar gezien de knelpunten binnen Digikoppeling ligt het in de lijn dat Digikoppeling hier het voortouw in neemt.

Belang en urgentie:

Digikoppeling, eFacturen, eID e.a. hebben knelpunten die snel moeten worden oplost. Ook de lopende decentralisaties en toenemende participatie van private organisaties aan de eOverheid i.h.k.v. Digitaal 2017 kunnen hier hinder van gaan ondervinden.

Product:

Probleemstelling en oplossingsrichting voor identificatie en authenticatie in de eOverheid waarin inbegrepen Digikoppeling.

3.4 Middellange termijn (2016 – 2017)

Onderstaande punten zijn ingebracht door belanghebbenden, en de prioriteit is bevestigd door de stuurgroep Digikoppeling.

3.4.1 Stuurgegevens en auditgegevens

Er is toenemende behoefte aan stuurgegevens die met berichten mee kunnen worden gestuurd ten behoeve van de sturing van ketenprocessen, en de auditing en monitoring van gegevensuitwisseling. De uitwisseling van dergelijke stuurgegevens en auditgegevens is primair niet een logistieke zaak. Het vormgeven van een structuur hiervoor is echter wel iets wat Digikoppeling efficiënter kan doen dan dat meerdere berichtstandaarden dat afzonderlijk doen. Zeker daar waar uitwisseling in ketens de grenzen van sectoren overschrijden en meerdere berichtstandaarden geraakt worden. Bovendien past de logistieke aard ('het doorslagvenster van de envelop') ook beter bij de specialisten die Digikoppeling kennis hebben.

In het kader van de Stelselafpraak Utrecht hebben de standaarden StUF, Suwi-ML en NEN3610 daarom aan Digikoppeling gevraagd een voorstel te doen voor het stroomlijnen van metadata (stuurgegevens).

Belang en urgentie:

De bestaande standaarden hebben elk hun eigen oplossingen om een aantal stuurgegevens op te nemen, maar deze zijn niet uitwisselbaar. Met de

toename van het aantal gegevensuitwisselingen in de komende tijd kan een snelle uitwerking voorkomen dat meer (binnenkort) verouderde implementaties ontstaan.

Product:

Voorschrift voor het opnemen van stuurgegevens en auditgegevens in Digikoppeling.

3.4.2 *Vertrouwelijkheid van gegevens*

Een vraag die recent is ontstaan bij het opstellen van de *Architectuurschets*³ betreft variatie in beveiliging. Digikoppeling kent verplichte beveiliging op transport-niveau en optioneel beveiliging op bericht-niveau. Daar waar een aantal organisaties de minimale variant (beveiliging op transport-niveau) al te complex vindt, is er ook een aantal organisaties die juist zwaardere dan de maximale beveiliging vragen. Om dit mogelijk te maken is een verdere uitwerking nodig van een Digikoppeling-profiel voor niet-vertrouwelijke gegevens en een profiel voor zeer-vertrouwelijke gegevens naast de huidige Digikoppeling-mogelijkheden. Bij de uitwerking zal nog wel geverifieerd moeten worden of deze wensen niet met best-practices op basis van de huidige Digikoppeling standaarden voldoende kunnen worden ondersteund en wat de consequenties voor interoperabiliteit zijn.

Belang en urgentie:

Toepassing van minder en meer vertrouwde oplossingen is wel mogelijk, maar vraagt nu soms een uitleg (om aan de eisen van het College Standaardisatie te voldoen) of een (niet interoperabele) eigen oplossing waarmee Digikoppeling minder rendeert dan mogelijk is.

Product:

Voorschrift voor het versturen van niet-vertrouwelijke gegevens en een voorschrift voor zeer-vertrouwelijke gegevens met Digikoppeling.

3.4.3 *Push-variant grote berichten*

Interactie van het bedrijfsleven met overheidsorganisaties zoals Belastingdienst via Digipoort neemt toe. Daarbij ontstaat behoefte aan de mogelijkheid om grote hoeveelheden gegevens efficiënt te kunnen aanbieden aan de overheid. Digikoppeling grote berichten is in zijn huidige vorm niet geschikt omdat deze alleen het ophalen van grote bestanden en niet het aanbieden van grote bestanden toestaat. In de wetsverhoudingen tussen bedrijven en bijvoorbeeld Belastingdienst is de verantwoordelijkheid echter juist gelegen bij het bedrijf als partij die verplicht is tot aangifte (aanbieden).

Belang en urgentie:

Om te voldoen aan de verantwoordelijkheden binnen wetgeving wordt ook het aanbieden van gegevens via Grote Berichten noodzakelijk. Dit vindt op dit moment in het geval van grote hoeveelheden gegevens minder efficiënt plaats.

Product:

Aanpassing op de Digikoppeling Grote berichten standaard.

³ *Architectuurschets van het stelsel voor gegevensuitwisseling, versie 1.0, 17-06-2013, W. Bakkeren, A. van Weel, Definitief*

3.5 Ad 4. Kennis en ondersteuning

Onderstaande punten zijn ingebracht door belanghebbenden, en de prioriteit is bevestigd door de stuurgroep Digikoppeling. Daarbij stelt de stuurgroep dat "Kennis en ondersteuning" regulier onder Beheer en Exploitatie moet gaan plaatsvinden.

Het gebruik van Digikoppeling is substantieel en neemt steeds meer toe. Bij nieuwe implementaties (en de eerste implementatie van een nieuwe Digikoppeling versie) blijkt echter ondersteuning nodig om als eOverheid te profiteren van de baten van Digikoppeling.

De eerste implementatie van Digikoppeling is niet eenvoudig. Digikoppeling is een 'vrij technische' standaard – kennis van deze standaarden is nodig om het goed te implementeren. Dit punt knelt steeds meer nu dat overheden steeds meer samenwerken aan specifieke dienstverlening. Als Digikoppeling eenmaal is geïmplementeerd blijkt het gebruik nauwelijks problemen op te leveren.

Er is een aantal mogelijkheden om dit te faciliteren:

- Beschikbaar stellen van gedegen documentatie van Digikoppeling inclusief best-practices en ervaringsverhalen.
- Uitwisseling van ervaringen tussen gebruikers, leveranciers en beheerder van Digikoppeling via een community.
- Een vraagbaak-functie (service centrum).
- Een team van specialisten dat partijen ondersteunt bij hun initiële implementaties van Digikoppeling.

De eerste drie punten zijn structureel geregeld via beheer en exploitatie van Digikoppeling door Logius. Het laatste punt werd vaak overgelaten aan adviesbureaus in de markt, maar is gekenmerkt door versnippering en ad hoc karakter. Voor gemeenten, provincies en waterschappen is binnen iNUP nu tijdelijk ondersteuning van het Logius-implementatieteam geregeld. Relevant in dit kader is ook dat de gebruikersraad NORA recent heeft gepleit voor structurele expertise-centra rond schaarse kennisgebieden in de eOverheid.

Belang en urgentie:

De complexiteit van Digikoppeling blijft vragen om ondersteuning aan partijen die deze kennis ad hoc bij nieuwe implementaties en nieuwe versies van Digikoppeling nodig hebben. Ondersteuning is tijdelijk geregeld t/m 2014.

Product:

Expertise-centrum Digikoppeling dat specialistische ondersteuning levert.

4 Buiten scope Digikoppeling

Belanghebbenden hebben behalve onderwerpen binnen scope van Digikoppeling ook onderwerpen aangedragen die weliswaar raken aan Digikoppeling, maar er toch buiten vallen.

De onderwerpen in dit hoofdstuk zullen als advies elders belegd worden.

Standaardisatie van communicatie met clients en mobiele devices

Sommige overheidsorganisaties zouden graag gebruik willen maken van nieuwe architectuurmodellen en standaarden zoals REST en JSON voor interactie met klanten (burgens en bedrijven) en hun (mobiele) devices. De Belastingdienst heeft bijvoorbeeld een Mobiel Competence Center opgericht speciaal voor de ontwikkeling van mobiele applicaties en expertise.

Onduidelijk is nog op welke termijn de verschillende overheidsorganisaties er aan toe zijn om deze ontwikkelingen te vertalen in praktische toepassingen. Wel vragen zij nu al om standaardisatie om klanten niet met telkens andere technologieën en uitwisselingen met de overheid te confronteren.

Omdat dit buiten de scope van Digikoppeling valt is de NORA-gebruikersraad een passender gremium om deze ontwikkeling in de eOverheid te duiden.

Advies: Geadviseerd wordt om NORA-gebruikersraad te vragen een inschatting te maken van het belang van deze ontwikkeling.

Bijlage A: Bronnen

De volgende bronnen zijn gebruikt bij het ontwikkelen van deze Roadmap Digikoppeling:

- NORA Katern Verbinden
- Interviews:
 - KING Gemeenten
 - Ministerie van V&J
 - Belastingdienst
 - UWV
 - Kadaster
 - iNUP
 - Logius
- Ingediende business cases door: DUO, RDW, Geonovum, Ministerie van V&J, Ministerie van EZ en Logius.
- OASIS website
- W3C website
- Architectuurschets van het stelsel voor gegevensuitwisseling , versie 1.0
<https://wiki.stelselvanbasisregistraties.nl/xwiki/bin/view/document/Architectuurschets>
- Stelselarchitectuur van het heden, versie 1.0
<https://wiki.stelselvanbasisregistraties.nl/xwiki/bin/view/document/Stelselarchitectuur+van+het+heden>
- Visie op het Stelsel van Overheidsgegevens, versie 1.0, april 2014
<https://wiki.stelselvanbasisregistraties.nl/xwiki/bin/view/document/nbank/WebHome>
Visiebrief Digitaal 2017, mei 2013
<http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2013/05/23/visiebrief-digitale-overheid-2017.html>
- Actieplan Open Overheid, Ministerie van BZK, september 2013
- Brief instelling Nationaal Commissaris Digitale Overheid
-